

OLIV TA'LIM TASHKILOTLARIDA TALABA QIZLARINING IMIDJI

Xo'jabekova Mukarramxon, Mirzaolimova Feruza

Andijon davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 107-guruh talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20201075>

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqola oliy ta'lim tashkilotlarida talaba qizlarning imidjini kompleks tarzda o'rganishga bag'ishlangan bo'lib, unda ayol rahbarning shaxsiy, kasbiy va ijtimoiy fazilatlari tahlil etiladi. Imidjning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar, jumladan tashqi ko'rinish, nutq madaniyati, liderlik qobiliyati va psixologik barqarorlik masalalari yoritilgan. Bundan tashqari, rahbar ayol imidjining tashkilot samaradorligi, jamoa muhitiga ta'siri hamda jamiyatda gender tengligini rivojlantirishdagi o'rni asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: rahbar ayol, imidj, yetakchilik, boshqaruv, kommunikatsiya, professionallik, psixologiya, gender tengligi, tashkilot

Bugungi globallashuv va modernizatsiya jarayonlari sharoitida jamiyat hayotining barcha sohalarida ayollarning faolligi tobora ortib bormoqda. Ayniqsa, boshqaruv tizimida ayollarning o'rni mustahkamlanib, ular rahbarlik lavozimlarida o'z salohiyatlarini namoyon etish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Rahbar ayol imidji jamiyatda gender tengligini ta'minlashda ham muhim o'rin tutadi. Talaba qizlarning imidji fenomeni zamonaviy ijtimoiy hayotning ajralmas qismiga aylangan bo'lib, uning imidji nafaqat shaxsiy muvaffaqiyat mezoni, balki jamiyat taraqqiyotining muhim ko'rsatkichlaridan biri sifatida baholanadi. Imidj tushunchasi insonning tashqi ko'rinishi, ichki dunyosi, muomala madaniyati va professional faoliyatining uyg'unlashgan ifodasi bo'lib, ayniqsa rahbar shaxs uchun alohida ahamiyat kasb etadi.

Talaba qizlarning imidji — bu uning bilim darajasi, liderlik qobiliyati, tashqi ko'rinishi, nutqi, muomala uslubi va boshqaruv madaniyatining o'zaro uyg'unlashgan tizimidir. Rahbar ayol imidji zamonaviy jamiyatda ko'p qirrali va murakkab tushuncha hisoblanadi. Bunday imidj jamoa ichidagi ijtimoiy-psixologik muhitga, tashkilotning obro'siga va ish samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu bois rahbar ayol imidjini o'rganish va uni to'g'ri shakllantirish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir. Talaba qizlarning imidji zamonaviy jamiyatda ko'p qirrali va murakkab tushuncha hisoblanadi. U faqatgina tashqi ko'rinish bilan cheklanib qolmay, balki ayolning ichki dunyosi, dunyoqarashi, axloqiy qadriyatlari va kasbiy mahoratini ham o'z ichiga oladi. Rahbar ayol o'z faoliyati orqali jamoani boshqaradi, muammolarni hal qiladi va tashkilot rivojiga yo'naltiruvchi qarorlar qabul qiladi. Shu sababli uning imidji jamoa a'zolariga psixologik ta'sir ko'rsatadi va ularning ishga bo'lgan munosabatini shakllantiradi. Psixologik barqarorlik rahbar ayolning eng muhim sifatlaridan biridir.

Talaba qizlarning imidji jamiyatda gender tengligini ta'minlashda ham muhim o'rin tutadi. Ayollarning boshqaruv tizimida faol ishtiroki ularning imkoniyatlari erkaklarnikidan kam emasligini namoyish etadi. Bu esa jamiyatda ayollarga bo'lgan munosabatni ijobiy tomonga o'zgartiradi va yosh qizlar uchun yangi imkoniyatlar eshigini ochadi.

Jamiyatda rahbar ayolga nisbatan yuqori talablar qo'yiladi. U nafaqat o'z ishining mutaxassisi, balki yetuk shaxs sifatida ham namoyon bo'lishi kerak. Talaba qizlar ko'pincha bir vaqtning o'zida bir nechta ijtimoiy rollarni bajaradi: u rahbar, ona, turmush o'rtog'i va jamiyat a'zosi sifatida muvozanatni saqlashi lozim. Bu esa undan yuqori darajadagi mas'uliyat, sabr-toqat va moslashuvchanlikni talab qiladi. Psixologik barqarorlik rahbar ayolning eng muhim sifatlaridan

biridir. Ish jarayonida turli murakkab vaziyatlar yuzaga keladi va bunday paytda rahbarning o'zini tutishi katta ahamiyatga ega. Hissiyotlarni nazorat qilish, stressga bardosh berish va muammolarni oqilona hal etish uning professional yetukligini ko'rsatadi. Nutq madaniyati ham imidjning ajralmas qismi hisoblanadi. Talaba qizlar aniq, ravon va mantiqiy fikr bildira olishi, o'z fikrini boshqalarga to'g'ri yetkazishi zarur. Uning nutqi hurmatga asoslangan, lekin ayni paytda talabchan va ishonchli bo'lishi kerak. Muloqot jarayonida tinglay olish qobiliyati ham muhim ahamiyatga ega, chunki samarali boshqaruv ikki tomonlama aloqa orqali amalga oshadi.

Psixologik barqarorlik rahbar ayolning eng muhim sifatlaridan biridir. Ish jarayonida turli murakkab vaziyatlar yuzaga keladi va bunday paytda rahbarning o'zini tutishi, hissiyotlarini nazorat qilishi, stressga bardosh berishi va muammolarni oqilona hal etishi uning professional yetukligini ko'rsatadi. Barqaror psixologik holat rahbarning qaror qabul qilish sifatini oshiradi va jamoada ijobiy muhit yaratadi. Talaba qizlarning imidjini shakllantirish ko'plab omillar ta'sirida yuzaga keladi va bu jarayon uzluksiz rivojlanib boradi. Eng avvalo, tashqi ko'rinish muhim ahamiyat kasb etadi. Ozoda, tartibli va vaziyatga mos kiyinish uslubi rahbar ayolning professional darajasini ko'rsatadi. Kiyim tanlashda ortiqcha dabdaba yoki e'tiborsizlikdan qochish, soddalik va didlilikni uyg'unlashtirish muhimdir. Zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lish ham muhim omil hisoblanadi. Axborot texnologiyalarini bilish, yangiliklarga ochiq bo'lish va o'z ustida ishlash rahbar ayolning raqobatbardoshligini oshiradi. Doimiy o'rganish va o'zini rivojlantirish orqali u o'z imidjini mustahkamlaydi va jamoaga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bundan tashqari, axloqiy fazilatlar ham katta rol o'ynaydi. Halollik, adolatlilik, mas'uliyatlilik va odoblilik rahbar ayolning ichki qiyofasini belgilaydi. Bu sifatlar uning jamoa oldidagi obro'sini oshiradi va ishonchni mustahkamlaydi. Talaba qizlarning ijobiy imidji tashkilot faoliyatining samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Bunday rahbar jamoada sog'lom psixologik muhit yaratadi, xodimlarni rag'batlantiradi va ularni umumiy maqsad sari yo'naltiradi. Natijada ish unumdorligi oshadi va tashkilot barqaror rivojlanadi. Nutq madaniyati ham imidjning ajralmas qismi hisoblanadi. Talaba qizlarning aniq, ravon va mantiqiy fikr bildira olishi, o'z fikrini boshqalarga to'g'ri yetkazishi zarur. Uning nutqi hurmatga asoslangan, lekin talabchan va ishonchli bo'lishi kerak. Samarali boshqaruv ikki tomonlama aloqa orqali amalga oshadi, shuning uchun tinglay olish qobiliyati ham muhimdir. Kasbiy bilim va kompetensiya rahbar ayol imidjini shakllantirishning muhim omillaridan biridir. Zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lish, axborot texnologiyalarini bilish, yangiliklarga ochiq bo'lish va o'z ustida ishlash rahbar ayolning raqobatbardoshligini oshiradi. Doimiy o'rganish va o'zini rivojlantirish orqali u o'z imidjini mustahkamlaydi va jamoaga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Talaba qizlar ko'pincha insoniy munosabatlarga alohida e'tibor qaratadi. Ular jamoa a'zolarining ehtiyojlarini tushunishga harakat qiladi va bu orqali o'zaro ishonchni mustahkamlaydi. Bu esa konfliktlarning kamayishiga va samarali hamkorlikning rivojlanishiga olib keladi. Talaba qizlarning imidji tashkilotning tashqi imidjiga ham ijobiy ta'sir qiladi. U kompaniya yoki muassasaning professional, ishonchli va innovatsion imidjini shakllantiradi. Shu bilan birga, mijozlar va hamkorlar bilan samarali muloqot qilish, tashkilotga bo'lgan ishonchni oshiradi. Bundan tashqari, ijtimoiy va liderlik ko'nikmalari rahbar ayol imidjini shakllantirishda muhim hisoblanadi. U jamoani boshqarish, muammolarni hal qilish va tashkilot maqsadlariga yo'naltirishda yetakchilik qobiliyatini namoyon etadi. Shu bilan birga, rahbar ayol o'z xodimlari bilan munosabatda samimiy va hurmatga asoslangan muhit yaratadi, bu esa ish unumdorligini oshiradi va jamoada motivatsiyani kuchaytiradi. Talaba qizlarning imidji ijobiy imidji tashkilot faoliyatining samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Bunday rahbar jamoada sog'lom psixologik

muhit yaratadi, xodimlarni rag'batlantiradi va ularni umumiy maqsad sari yo'naltiradi. Natijada ish unumdorligi oshadi va tashkilot barqaror rivojlanadi.

Talaba qizlarning imidji jamiyat uchun ham muhim ahamiyatga ega. U ayollarning ijtimoiy faolligini oshiradi, ularni o'z ustida ishlashga undaydi va yangi marralarni egallashga ruhlantiradi. Bunday ayollar yosh avlod uchun ibrat bo'lib xizmat qiladi va kelajakda yetuk mutaxassislar shakllanishiga zamin yaratadi. Rahbar ayol imidji gender tengligi va ijtimoiy adolatni rivojlantirishda namuna bo'ladi. U o'z faoliyati bilan jamiyatda stereotiplarga qarshi kurashadi va yosh ayollarga rahbarlikka intilish uchun ilhom beradi. Shuningdek, rahbar ayol imidji gender tengligi tamoyillarini mustahkamlashda muhim vosita hisoblanadi. Ayollarning boshqaruv tizimidagi muvaffaqiyati jamiyatda tenglik g'oyalarini rivojlantiradi va stereotiplarni bartaraf etishga yordam beradi. Bu esa umumiy ijtimoiy taraqqiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, rahbar ayol imidji zamonaviy jamiyatda muhim ijtimoiy va professional hodisa sifatida namoyon bo'ladi. U nafaqat shaxsiy muvaffaqiyat, balki tashkilot va jamiyat rivojining muhim omilidir. Talaba qizlarning bilimli, mas'uliyatli, adolatli va zamonaviy bo'lishi uning ijobiy imidjini shakllantiradi. Bunday imidj esa jamoada sog'lom muhit yaratadi, ish samaradorligini oshiradi va jamiyat taraqqiyotiga xizmat qiladi. Shu sababli har bir ayol o'z ustida ishlashi, bilim va ko'nikmalarini muntazam ravishda oshirib borishi zarur. Faqat shundagina u nafaqat muvaffaqiyatli rahbar, balki jamiyat uchun foydali va ibratli shaxsga aylanishi mumkin.

References:

1. Abdurahmonov Q. – Boshqaruv nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
2. To'xtayeva R. – Shaxs imidji va uning shakllanishi. – Toshkent: Ma'naviyat, 2021.
3. Mullayeva D. – Rahbarlik psixologiyasi. – Toshkent: Universitet, 2018.
4. Goleman D. – Emotional Intelligence. – New York, 1995.
5. Robbins S. – Management. – Pearson Education, 2017.
6. World Bank – Women in Leadership Roles. – Washington, 2019.